

รายงานของคณะกรรมการกิจการองค์การอิสระ

วุฒิสภา

พิจารณาศึกษา

รายงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเป็นพิเศษเฉพาะเรื่อง

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

สว
11
7.3
328.345
2546
อ.1

สำนักกรรมการ ๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961146546

(สำเนา)

ที่ สว ๐๐๑๐/ (ร ๑)

วุฒิสภา

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๑๐ มกราคม ๒๕๕๖

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษารายงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเป็นพิเศษเฉพาะเรื่อง

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการกิจการรณรงค์อิสระ วุฒิสภา จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ประธานวุฒิสภา ได้มีดำริให้คณะกรรมการกิจการรณรงค์อิสระ วุฒิสภา พิจารณารายงานที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาส่งให้วุฒิสภาทราบเป็นพิเศษเฉพาะเรื่อง ตามนัยแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ เรื่อง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ (๑๐) เป็นบทบัญญัติที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับผู้พิการ ซึ่งกรรมการฯคนะนี้ประกอบด้วย

๑. หม่อมราชวงศ์กำลูนเทพ เทวกุล	ประธานคณะกรรมการ
๒. พลเอก วัฒนา สรรพานิช	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลโท โกวิท พัทฒฆายน	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายกมล มั่นภักดี	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายปราโมทย์ ไพชนม์	รองเลขานุการคณะกรรมการ
๖. นายสมเกียรติ อ่อนวิมล	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายกำพล ภู่มณี	
๘. นายณรงค์ นุ่นทอง	
๙. นายบุญยืน ศุภสารสาทร	
๑๐. นายประโกชน์ สภาวสุ	
๑๑. นายประศักดิ์ ณ กาฬสินธุ์	
๑๒. นายประสงค์ โฆษิตานนท์	
๑๓. นายพร เพ็ญพาส	
๑๔. นายวิเชียร เปาอินทร์	
๑๕. พลตรี สาคร กิจวิริยะ	

บัดนี้ คณะกรรมการฯ ได้พิจารณารายงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เป็นพิเศษเฉพาะเรื่อง
เสร็จแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) กำลุนเทพ เทวกุล
(หม่อมราชวงศ์กำลุนเทพ เทวกุล)
ประธานคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระ วุฒิสภา

สำเนาถูกต้อง

(นายสุนทร อินทร์อำ)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระ

สำนักกรรมการ ๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๒

โทร. ๐ ๒๒๕๔ ๑๗๑๑, ๐ ๒๒๕๔ ๑๗๑๓

โทรสาร ๐ ๒๒๕๔ ๑๗๑๑

สมพร พิมพ์

มณฑาทิพย์/สุวพร/ขวัญชัย ทาน

รายงานการพิจารณาศึกษา
รายงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเป็นพิเศษเฉพาะเรื่อง
ของ
คณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระ วุฒิสภา

ตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ได้พิจารณาเรื่องร้องเรียนของนายศิริมิตร บุญมูล และนางสาวบุญจติ กลีบประสิทธิ์ กรณีที่คณะกรรมการตุลาการ (ก.ต.) ได้พิจารณาตัดสินสิทธิในการเข้าสอบคัดเลือก เพื่อบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตุลาการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา รุ่นที่ ๔๓ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๒ เนื่องจากเป็นผู้มีร่างกายไม่เหมาะสม ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๒๗ (๑๑) นั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้รายงานเรื่องนี้ให้วุฒิสภาทราบเป็นพิเศษเฉพาะเรื่องเพราะเป็นกรณีที่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดิน และเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาร่วมกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับในส่วนอาชีพราชการ และรัฐวิสาหกิจ ทั้ง ๔๐ ฉบับ และพระราชบัญญัติในส่วนอาชีพอิสระ ทั้ง ๑๑ ฉบับ

ในการนี้ ประธานวุฒิสภา ได้มีดำริให้คณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระ พิจารณารายงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเป็นพิเศษเฉพาะเรื่องตามนัยแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ เรื่อง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ (๑๐) เป็นบทบัญญัติที่ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับผู้พิการ ก่อนนำเสนอที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาต่อไปนั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระได้ดำเนินการดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานต่อวุฒิสภา ดังนี้

การวิเคราะห์คำร้องดังกล่าวได้แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ

ส่วนแรก ทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ หลักความเสมอภาค และหลักการเลือกปฏิบัติ

ส่วนที่สอง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ สอดคล้องกับหลักทฤษฎี หลักความเสมอภาค และหลักการเลือกปฏิบัติอย่างไร

ส่วนสุดท้ายสรุปพระราชบัญญัติฯ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่

๑. ส่วนแรก

๑.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ

๑.๑.๑ หลักการ ความหมาย ประเภท และเหตุผลในการจำกัดสิทธิ เสรีภาพ

๑.๑.๑.๑ Albert Venn Dicey นักนิติศาสตร์ชาวอังกฤษได้กล่าวถึงหลักนิติธรรม (The Rule of Law) เพื่อเป็นหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้มีความเสมอภาคกันภายใต้หลักนิติธรรม หลักนิติธรรมประกอบด้วยหลักเกณฑ์ ๓ ประการ คือ¹

๑. ฝ่ายบริหารต้องไม่มีอำนาจและใช้อำนาจตามอำเภอใจ
๒. บุคคลทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน และศาลเดียวกันเป็นผู้พิจารณาพิพากษา
๓. หลักทั่วไปของกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นผลของกฎหมายสามัญของแผ่นดิน

๑.๑.๑.๒ ศ.ดร.บวรศักดิ์ อูวรรณโณ ได้ให้ความหมายของสิทธิและเสรีภาพดังนี้²

๑. สิทธิ คือ อำนาจที่จะให้ผู้อื่นต้องกระทำหรืองดเว้นกระทำการบางอย่างตามที่เรามีสิทธิ อันเป็นการบังคับให้คนอื่นต้องกระทำตามสิทธิของเรา

๒. เสรีภาพ คือ อำนาจที่จะกระทำการอะไรก็ได้โดยมีอำนาจที่จะเลือกประพฤตินหรือไม่ประพฤติได้อย่างใดอย่างหนึ่ง

๑.๑.๑.๓ ดร.วราภรณ์ วิศรุตพิชญ์ ได้ให้ความหมายของสิทธิและเสรีภาพ ดังนี้³

๑. สิทธิ คือ อำนาจที่กฎหมายรับรองให้แก่บุคคลในอันที่จะกระทำการเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินหรือบุคคลอื่น

๒. เสรีภาพ คือ ภาวะของมนุษย์ที่ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของผู้อื่นและภาวะการปราศจากการถูกหน่วงเหนี่ยวขัดขวาง

๑.๑.๑.๔ ผศ.มานิตย์ จุมปา ได้แบ่งประเภทของสิทธิและเสรีภาพ ดังนี้⁴

๑. สิทธิ เสรีภาพบริบูรณ์ หมายถึง สิทธิ เสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ว่าเป็นสิทธิเด็ดขาด (Absolute Rights) ไม่อาจมีการจำกัดสิทธิ เสรีภาพประเภทนี้ได้ เช่น เสรีภาพในการนับถือศาสนา เป็นต้น

๒. สิทธิ เสรีภาพสัมพัทธ์ หมายถึง สิทธิที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ แต่ในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้มีการจำกัดสิทธิ เสรีภาพนั้นได้โดยกำหนดเงื่อนไขไว้ เช่น เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

๑.๑.๑.๕ ดร.บรรเจิด สิงคะเนติ ได้ให้เหตุผลในการจำกัดสิทธิ เสรีภาพ ดังนี้⁵
ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ความมุ่งหมายที่สำคัญในการจำกัดสิทธิ เสรีภาพมี ๓ ประการ คือ

¹ วิชา มหาคณ เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพของประชาชนในประเทศไทย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒๓ - ๒๗ เมษายน ๒๕๓๓

² ศ.ดร.บวรศักดิ์ อูวรรณโณ กฎหมายมหาชน เล่ม ๓ สำนักพิมพ์นิติธรรม กรุงเทพฯ ๒๕๓๔

³ ดร.วราภรณ์ วิศรุตพิชญ์ สิทธิ เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย กรุงเทพฯ ๒๕๓๔

⁴ ผศ.มานิตย์ จุมปา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ สำนักพิมพ์นิติธรรม กรุงเทพฯ ๒๕๔๐

⁵ ดร.บรรเจิด สิงคะเนติ. สิทธิ เสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญใหม่ สำนักพิมพ์วิญญูชน กรุงเทพฯ ๒๕๔๓

๑. เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลอื่น เช่น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๘ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือ ส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

๒. เพื่อการดำรงอยู่และเพื่อความสามารถในการทำภาระหน้าที่ของรัฐ เช่น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๔ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสงบของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก”

๓. เพื่อประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) โดยแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะคือประโยชน์สาธารณะทั่วไป ซึ่งประกอบด้วยประโยชน์สาธารณะในทางข้อเท็จจริง ประโยชน์สาธารณะโดยแท้ และประโยชน์สาธารณะเฉพาะเรื่องซึ่งประกอบด้วยประโยชน์สาธารณะหลายฝ่าย ประโยชน์สาธารณะเฉพาะเรื่องในทางข้อเท็จจริง

๑.๒ หลักความเสมอภาคและการตรวจสอบกฎหมายตามหลักความเสมอภาค

๑.๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส ค.ศ. ๑๙๕๘ มาตรา ๒ บัญญัติว่า “สาธารณรัฐยืนยันในหลักความเสมอภาคของบุคคลภายใต้กฎหมาย โดยไม่อาจเลือกปฏิบัติเพราะความแตกต่างในเผ่าพันธุ์ เชื้อชาติ หรือศาสนาได้”

๑.๒.๒ รัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ค.ศ. ๑๙๔๙ มาตรา ๓ บัญญัติว่า “ความเสมอภาค (๑) บุคคลย่อมเสมอภาคกันต่อหน้ากฎหมาย (๒) ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน ให้รัฐดำเนินการสนับสนุนเพื่อบรรลุเป้าหมายแห่งความมีสิทธิเท่าเทียมกันของหญิงและชายและก่อให้เกิดผลในการขจัดความไม่เท่าเทียมกันที่มีอยู่ (๓) บุคคลไม่อาจจะถูกเลือกปฏิบัติได้เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องเพศ เชื้อชาติ สัญชาติ ภาษา ถิ่นกำเนิด และเผ่าพันธุ์ ความเชื่อ ความคิดในทางศาสนาหรือการเมือง บุคคลไม่อาจได้รับการปฏิบัติอย่างเสียเปรียบเพราะเหตุแห่งความพิการของบุคคลนั้น”

๑.๒.๓ ดร.บรเรจิด สิงคะเนติ ได้แบ่งหลักความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ออกเป็น ๒ ประการ คือ

๑.๒.๓.๑ หลักความเสมอภาคทั่วไป เป็นลักษณะสิทธิขั้นพื้นฐานของปัจเจกชน

๑.๒.๓.๒ หลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง เป็นลักษณะการบัญญัติหลักความเสมอภาคไว้เฉพาะเรื่อง เช่น สิทธิอันเท่าเทียมกันต่อหน้าที่ในทางราชการ ความเสมอภาคในการรับราชการ เป็นต้น

๑.๒.๔ การตรวจสอบกฎหมายตามหลักความเสมอภาค การพิจารณาว่ากฎหมายได้ละเมิดต่อหลักความเสมอภาคหรือไม่ มีหลักเกณฑ์ตรวจสอบ ดังนี้⁶

๑.๒.๔.๑ กฎหมายฉบับนั้นได้กำหนดให้มีการปฏิบัติให้แตกต่างกันสำหรับข้อเท็จจริงที่มีสาระสำคัญเหมือนกันหรือไม่

๑.๒.๔.๒ การปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมกันนั้นอาจให้เหตุผลตามรัฐธรรมนูญได้หรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา คือ

๑. การปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมกันนั้นมีความมุ่งหมายเพื่อวัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

๒. ในกรณีของเงื่อนไขพิเศษตามหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องการปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมกันในเรื่องนั้นเป็นไปตามเงื่อนไขของหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องนั้น ๆ หรือไม่

๑.๓ หลักการเลือกปฏิบัติ

บทบัญญัติตามมาตรา ๓ ของรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ค.ศ. ๑๙๔๙ เป็นหลักข้อห้ามมิให้เลือกปฏิบัติโดยแสดงให้เห็นว่าบุคคลไม่อาจจะได้รับการปฏิบัติอย่างได้เปรียบหรือเสียเปรียบอันเนื่องมาจากเหตุต่าง ๆ ที่ได้บัญญัติไว้⁷ ได้แก่ เพศ เชื้อชาติ สัญชาติ ภาษา ถิ่นกำเนิด เผ่าพันธุ์ ความเชื่อ ความคิดในทางศาสนาหรือทางการเมือง และเหตุแห่งความพิการของบุคคล แต่อย่างไรก็ตาม การเลือกปฏิบัติจะเป็นธรรมหรือไม่เป็นธรรมจะต้องดูจากเจตนารมณ์ของกฎหมายว่า การปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมกันนั้นมีความเหมาะสมและมีความจำเป็นหรือไม่ ตามหลักความได้สัดส่วนซึ่งเป็นหลักกฎหมายมหาชนทั่วไป

๒. ส่วนที่สอง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ สอดคล้องกับหลักทฤษฎี หลักความเสมอภาค และหลักการเลือกปฏิบัติอย่างไร

๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้” จากบทบัญญัติดังกล่าว จะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญฯ ได้บัญญัติในลักษณะทำนองเดียวกันกับมาตรา ๒ ของรัฐ

⁶ อ้างแล้ว หน้า ๑๓๕-๑๓๖

⁷ อ้างแล้ว -หน้า ๑๒๔

ธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส ค.ศ. ๑๙๕๘ และมาตรา ๓ ของรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ค.ศ. ๑๙๔๙

๒.๒ เจตนารมณ์ของมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้ชี้ให้เห็นว่าการเลือกปฏิบัติที่มีขอบด้วยรัฐธรรมนูญเฉพาะการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเท่านั้น และได้อธิบายเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมไว้ในรายงานการประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร^๖ ว่าการเลือกปฏิบัติที่จะกระทำมิได้นั้นเฉพาะกรณีที่กระทำไปโดยไม่เป็นธรรมเท่านั้น คือ ต้องมีเหตุผลสนับสนุนในการเลือกปฏิบัติด้วยว่ามีความเป็นธรรมต้องมีความเหมาะสมกับการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล และต้องเพื่อประโยชน์ในการกิจบางอย่างของรัฐที่อาจมีเหตุผลที่จำเป็นอันจะต้องเลือกปฏิบัติโดยเป็นธรรม

๒.๓ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ (๑๐) เฉพาะส่วนที่ต้องพิจารณามีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ ได้แกบทบัญญัติที่ว่า "มีกาย.....ไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการตุลาการ" วิเคราะห์ข้อกฎหมายได้ดังนี้

๒.๓.๑ ด้านรูปแบบ กล่าวคือ รัฐธรรมนูญได้กำหนดเงื่อนไขของการจำกัดสิทธิ เสรีภาพของบุคคลไว้ที่สามารถกระทำได้โดยต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติ มาตรา ๒๙ วรรคแรกของรัฐธรรมนูญ บัญญัติว่า "การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้" ดังนั้น เมื่อพิจารณาทางด้านรูปแบบแล้ว การบัญญัติกฎหมายโดยมีการจำกัดสิทธิ เสรีภาพของบุคคลนั้นสามารถกระทำได้

๒.๓.๒ ด้านเนื้อหา กล่าวคือ เนื้อหาของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ (๑๐) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ พิจารณาได้จากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ

๒.๓.๒.๑ พระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติขึ้นเพื่อใช้ในการบริหารงานบุคคลของฝ่ายตุลาการ ซึ่งเป็นสถาบันหนึ่งในสามสถาบันของการใช้อำนาจอธิปไตย โดยบุคคลที่จะปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันนี้ นอกจากจะคำนึงถึงความรู้ ความสามารถแล้ว จะต้องคำนึงถึงลักษณะทางกายภาพด้วย ได้แก่ สุขภาพของร่างกาย บุคลิกลักษณะ และลักษณะงานที่สำคัญ เนื่องจากเป็นตำแหน่งที่มีเกียรติโดยปฏิบัติหน้าที่ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ การปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายตุลาการโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้พิพากษา มิใช่เพียงพิจารณาพิพากษาอรรถคดีในห้องพิจารณาเท่านั้น มีบางกรณีที่ต้องเดินทางไปนอกศาลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ด้วย เช่น การเดินเผชิญสืบ เป็นต้น ดังนั้น การที่บัญญัติว่า "มีกาย.....ไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการตุลาการ" จึงเป็นการบัญญัติกฎหมายที่ต้องการบุคคลเข้าทำงานที่มีกายเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่และ

^๖ รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๑๕ (เป็นกรณีพิเศษ) วันอังคารที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๐

ความรับผิดชอบ จึงถือว่าสอดคล้องกับหลักความจำเป็นเฉพาะหน่วยงาน และหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง

๒.๓.๒.๒ การใช้พระราชบัญญัตินี้โดยเฉพาะมาตรา ๒๖ (๑๐) จะใช้ควบคู่กับมาตรา ๒๖ (๑๑) ด้วย จึงจะมีสภาพบังคับ ซึ่งบัญญัติว่า "เป็นผู้ที่ผ่านการตรวจร่างกาย และจิตใจโดยคณะกรรมการแพทย์จำนวนไม่น้อยกว่าสามคน ซึ่ง ก.ต. กำหนดและ ก.ต. ได้พิจารณารายงานของคณะกรรมการแพทย์แล้วเห็นว่าสมควรรับสมัครได้" ดังนั้น การบริหารงานบุคคลโดยการพิจารณาลักษณะของบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งจะต้องใช้ทั้งมาตรา ๒๖ (๑๐) ควบคู่กับมาตรา ๒๖ (๑๑) ประกอบกัน จึงเป็นวิธีการที่กำหนดขั้นตอนเพิ่มขึ้นในการใช้ดุลพินิจของ ก.ต. เพื่อจำกัดขอบเขตการใช้ดุลพินิจ โดยให้มีคณะแพทย์จากองค์กรภายนอกเข้ามามีบทบาทหน้าที่ในการเสนอความเห็นให้กับ ก.ต. การใช้อำนาจของ ก.ต. จึงเป็นไปตามข้อเสนอของคณะแพทย์ซึ่งเป็นการถ่วงดุลการใช้ดุลพินิจของ ก.ต. จึงเป็นไปตามหลักความเหมาะสมการใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

๒.๔ ดังนั้น บทบัญญัติของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ (๑๐) ดังกล่าว จึงเป็นลักษณะตามข้อยกเว้นของรัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๙ ซึ่งไม่กระทบกระเทือนถึงสาระสำคัญของสิทธิเสรีภาพ มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง จึงไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม (Unfair Discrimination) ตามมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

๒.๕ อนึ่ง สำหรับมติของคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติ ที่มีความเห็นว่า สมควรไม่รับสมัครและมติของคณะกรรมการตุลาการ (ก.ต.) ที่เห็นชอบด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติ โดยมีมติไม่รับสมัคร นายศิริมิตร บุญมุล และ นางสาวบุญจติ กลับประสิทธิ์ เนื่องจากเป็นกรณีที่ร่างกายไม่เหมาะสม เห็นว่าเป็นลักษณะการกระทำของบุคคลหรือคำสั่งของคณะบุคคลที่มีสถานะเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการพิจารณาคำสั่งทางปกครองว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง แต่กรณีนี้เป็นลักษณะคำสั่งทางปกครองที่รับการยกเว้นที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง เนื่องจากต้องด้วยมาตรา ๙ ของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยได้บัญญัติว่า "เรื่องต่อไปนี้ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง (๒) การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ" ดังนั้น ช่องทางที่จะเยียวยาผู้ที่ได้รับการกระทบสิทธิ จึงต้องด้วยมาตรา ๒๗๑ ของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติว่า "ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น"

ส่วนสุดท้าย สรุปพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่

กรณีบทบัญญัติมาตรา ๒๖ (๑๐) ของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ ขัดหรือแย้งมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ มีข้อพิจารณาอยู่ ๒ ประการ

(๑) พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้มีการปฏิบัติให้แตกต่างกันในสาระสำคัญของข้อเท็จจริงเหมือนกันหรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดเงื่อนไขในคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครคัดเลือกผู้ช่วยผู้พิพากษาไว้สำหรับบุคคลในข้อเท็จจริงที่ต่างกัน คือ ลักษณะกายไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นไปตามหลักทฤษฎีความเสมอภาค

(๒) พระราชบัญญัติฉบับนี้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้บัญญัติการเลือกปฏิบัติโดยเป็นธรรม เนื่องจากมีเหตุผลและความเหมาะสมในวัตถุประสงค์ หรือลักษณะเฉพาะการทำงานของตำแหน่งผู้พิพากษา จึงเป็นลักษณะการปฏิบัติที่มีความเหมาะสมและความจำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในลักษณะการงานตามหลักความได้สัดส่วน ซึ่งมีสาระสำคัญประกอบด้วย ความเหมาะสม ความจำเป็นและความสมเหตุสมผลระหว่างผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว อนึ่ง รัฐธรรมนูญฯ จะห้ามมิให้มีการบัญญัติกฎหมายที่มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเท่านั้น

ด้วยเหตุผลตามข้อ (๑) และ (๒) จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ (๑๐) ขอบด้วยมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญ ฯ

คณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระ วุฒิสภา ขอรายงานผลการพิจารณาศึกษารายงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เป็นพิเศษเฉพาะเรื่องมาเพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภาได้พิจารณาต่อไป

(หม่อมราชวงศ์กำลูนเทพ เทวกุล)

ประธานคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระ วุฒิสภา

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961146546

ส 00551 ฉ.1

สว สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
11 สำนักกรรมการ 2.
7.3 รายงานของคณะกรรมการกิจการ
328.34 องค์การอิสระ วุฒิสภา พิจารณาศึกษา
2546 รายงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
เป็นพิเศษเฉพาะเรื่อง.

